

Državni izpitni center

P 1 5 2 A 1 0 1 1 3

JESENSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Ponedeljek, 24. avgust 2015

POKLICNA MATURA

Moderirana različica

IZPITNA POLA 1

Splošna navodila

- Kadar kandidat dopolnjuje poved, mora biti odgovor vsebinsko, slovnično in pravopisno pravičen (npr. nal. 1.1, 1.2, 14, 17).
- Pri nalogah, pri katerih mora kandidat podčrtati, prečrtati ali obkrožiti odgovor, upoštevamo pravilnost odgovora, tudi če je oznaka drugačna (npr. nal. 1.4, 16.1).
- Pri nalogah izbirnega tipa lahko kandidat označi samo eno rešitev, če v navodilih ni določeno drugače. Če obkroži več črk oz. označi več rešitev, se naloga točkuje z 0 točkami (npr. nal. 3.1, 4).
- Kadar pričakujemo odgovor ali rešitev v povedi, lahko kandidat dobi točko za jezikovno pravilnost le, če je poved pomensko ustrezna (npr. nal. 6, 7, 15.3).

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
1.1	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ (Vito) Divac ♦ 28. septembra 2013 / 28. 9. 2013 ♦ Delu/časopisu Delo 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ radi berejo športne novice ♦ se zanimajo za šport 	4 pravilne rešitve = 2 3, 2 pravilni rešitvi = 1
1.2	1	<ul style="list-style-type: none"> po smislu, npr., ena od: ♦ se je Matej Mohorič veselil zmage ♦ Matej Mohorič proslavlja zmago na kolesarski dirki, ko se pelje skozi ciljno ravnino ♦ kako je na kolesu z dvignjenimi rokami prispel do cilja 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ je Matej Mohorič prispel na cilj 	
1.3	2	<ul style="list-style-type: none"> po smislu, npr., ena od: ♦ zmaga Mateja Mohoriča na (kolesarskem) svetovnem prvenstvu (v Italiji) ♦ uspeh Mateja Mohoriča na SP v kolesarstvu ♦ zmaga Mateja Mohoriča na cestni dirki mlajših članov ♦ uspeh mladega slovenskega kolesarja na dirki v Firencah 	<ul style="list-style-type: none"> Primeri delne navedbe teme: ♦ kolesarska zmaga Mateja Mohoriča ♦ zmaga na svetovnem prvenstvu v kolesarstvu v kategoriji mlajših članov ♦ kolesarsko svetovno prvenstvo ♦ razplet dirke za svetovnega prvaka 	2 za popolno navedbo teme 1 za delno navedbo teme
1.4	1	♦ Šport		
Skupaj	6			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
2	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ DA ♦ NE ♦ DA ♦ NE ♦ NE 		5, 4 pravilne rešitve = 2 3, 2 pravilni rešitvi = 1

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
3.1	1	♦ C		
3.2	1	po smislu, npr.: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Ker je ugotovil, da ni najmočnejši (niti na dolgem klancu niti na kratki strmini). ♦ Ker je menil, da je konkurenca močnejša od njega, in jih je hotel presenetiti na nepričakovanem delu proge. ♦ Matej je menil, da bo taktično kolesarjenje učinkovitejše, ker je opazil, da ni najmočnejši niti na dolgem klancu niti na kratki strmini. - 	♦ Misli je, da tega ne bo nihče pričakoval.	Vrednotimo samo pomensko ustreznost rešitve.
Skupaj	2			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
4	1	Matej Mohorič je član kranjskega kolesarskega kluba Sava. ♦ X Matej Mohorič je na svetovnem prvenstvu tekmoval v konkurenci mlajših članov. Mateja Mohoriča kličejo tudi Mohor.		

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
5.1	2	<p>po smislu, npr., štiri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ član/kolesar kranjske Save ♦ novinec med mlajšimi člani ♦ 19-letni kolesar (kranjske Save) ♦ veliki Mohor ♦ (dvakratni) svetovni prvak ♦ zlati maturant 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Matej Mohorič - Mohor 	<p>4 pravilne rešitve = 2 3, 2 pravilni rešitvi = 1</p>
5.2	2	<p>po smislu, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Avtor je Mateja Mohoriča tako poimenoval zato, ker je dvakrat osvojil zlato kolajno in postal tudi zlati maturant. ♦ Ker je osvojil zlato kolajno na svetovnem prvenstvu za mlajše člane in ker je bil tudi zlati maturant. 	<p>Primeri delne pomenske ustreznosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Avtor je Mohoriča poimenoval zlati Matej zato, ker je mladi kolesar osvojil dve zlati kolajni na svetovnih prvenstvih. ♦ Ker je osvojil zlato kolajno na svetovnem prvenstvu. ♦ Ker je bil zlati maturant. 	<p>2 za pomensko ustreznost rešitve 1 za delno pomensko ustreznost rešitve (če je kandidat omenil samo eno prvino)</p> <p>Vrednotimo samo pomensko ustreznost rešitve.</p>
Skupaj	4			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
6	3	<p>po smislu, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Matej je imel veliko težav: prebolel je boreliozo, padel je na treningu, na kolesarski dirki ga je zbil motorist. Povrhu je opravjal še maturo. ♦ Besedna zveza križi in težave se nanaša na prebolelo boreliozo, padec na zimskem treningu, prometno nesrečo na majski kolesarski dirki in na opravljanje mature. ♦ Nanaša se na bolezen in poškodbe Mateja Mohoriča in tudi na to, da je poleg vsega opravljal še maturo. 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Nanaša se na ponesrečeno sezono Mateja Mohoriča. Prebolel je boreliozo in po padcu na zimskem treningu ga je na majski kolesarski dirki zbil še motorist. <p>Primeri delne pomenske ustreznosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Malo pred svetovnim prvenstvom je prebolel boreliozo, moral pa je opraviti tudi maturo. ♦ Matej je pozimi padel na treningu, nato ga je na majski dirki zbil še motorist. 	<p>2 za pomensko ustreznost povedi 1 za jezikovno pravilnost povedi</p> <p>Če je kandidat omenil samo dve prvini, dobi za delno pomensko ustreznost povedi 1 točko.</p>

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
7	3	<p>po smislu, npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Uspešen športnik mora biti discipliniran, vztrajen, trmast in tekmovalen. Veliko mora trenirati in se marsičemu odreči. Šport, ki ga trenira, mora imeti zelo rad. Za zmage mora biti fizično in psihološko dobro pripravljen. ◆ Uspešnega športnika odlikujejo drzne odločitve, inteligentnost, taktičnost in preudarnost. Imeti mora veliko moči in kondicije ter biti sposoben velike koncentracije in obvladovanja samega sebe. ◆ Menim, da vsakega uspešnega športnika privede do uspeha to, da veliko trenira, da se pravilno prehranjuje in je celo sezono dobro telesno pripravljen. Pri tem sta pomembni trdna volja, da bo dosegel dobre rezultate, in tudi psihična in fizična pripravljenost. ◆ Uspešnega športnika odlikujejo moč, pamet in taktična premetenost. Do uspeha ga privedejo treningi in vztrajnost. ◆ Uspešen športnik mora ljubiti šport, s katerim se ukvarja, pridno trenirati, se odrekati marsičemu, imeti cilj in vztrajati. Do uspeha ga privedejo njegova močna želja, odločnost in sreča. ◆ Če želiš biti uspešen športnik, moraš biti drzen, napadalen in tudi inteligenten. Prav tako sta pomembni samozavest in moč. Glavno je, da se nikoli ne predaš. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Matej Mohorič se zna spodbujati in je vztrajen. Dobro obvlada kolesarjenje in s premissijeno taktiko zmore drzne napade, ki mu pomagajo do zmage. <p>Primer delne pomenske ustreznosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Športnik mora za uspehe veliko trenirati. Biti mora vztrajen. 	<p>2 za pomensko ustreznost povedi 1 za jezikovno pravilnost povedi</p> <p>Če je kandidat napisal samo dve prvini (npr. eno lastnost uspešnega športnika in eno stvar, ki ga privede do uspeha), dobi za delno pomensko ustreznost povedi 1 točko.</p> <p>Če je kandidat napisal samo eno poved, ne dobi točke za jezikovno pravilnost (povedi).</p>

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
8	1	◆ A		

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
9	1	◆ pripovedovanje		

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
10.1	1	◆ 2/2.		
10.2	1	◆ Č		
10.3	1	◆ Slovarja slovenskega knjižnega jezika		
10.4	2	<ul style="list-style-type: none"> ◆ DA ◆ NE ◆ NE ◆ NE 		<p>4, 3 pravilne rešitve = 2 2, 1 pravilna rešitev = 1</p>
Skupaj	5			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
11	1	♦ A		

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
12	1	♦ 1		

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
13	2	♦ 1 ♦ 2 ♦ 2		3 pravilne rešitve = 2 2, 1 pravilna rešitev = 1

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
14.1	2	♦ Mohoričeva ♦ Cassanijevega ♦ Hvastijeve		3 pravilne rešitve = 2 2, 1 pravilna rešitev = 1
14.2	1	♦ selektorjem Martinom Hvastijo/Hvastijem		
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
15.1	2	Osebek ♦ motorist Povedek ♦ je zbil Predmet ♦ ga		3 pravilne rešitve = 2 2, 1 pravilna rešitev = 1
15.2	2	♦ po padcu ♦ na dirki	♦ padcu ♦ dirki	1 1
15.3	2	♦ Potem ko je padel na zimskem treningu, ga je na majski kolesarski dirki zbil motorist. ♦ Potem ko je pozimi padel na treningu, ga je na majski kolesarski dirki zbil motorist.		1 za ustrezno pretvorbo povedi 1 za jezikovno pravilnost povedi
Skupaj	6			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
16.1	1	♦ (s) francoskim kolesarjem	♦ kolesarjem	
16.2	2	♦ jaz ♦ on		1 1
Skupaj	3			

Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
17	2	♦ izjavil, da so Italijani vsega vajeni v kolesarstvu, vendar česa takega še niso videli.		1 za pravilno pretvorbo 1 jezikovno pravilnost povedi
Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
18	2	♦ B ♦ C ♦ B		3 pravilne rešitve = 2 2 pravilni rešitvi = 1
Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
19				
Naloga	Točke	Rešitev	Še sprejemljiva rešitev	Dodatna navodila
Zgradba	1	♦ naslov (npr.: Matej Mohorič)		V naslovu naj bo poimenovana tema, ne ubeseditveno stališče ali samo besedilna vrsta. Primer neustreznega naslova: Objektivna predstavitev.
	1	♦ ustrezen obseg besedila (najmanj 90 besed) in smiselna členitev na odstavke		Besedilo je neustrezno členjeno, če je sestavljeno iz niza enopovednih odstavkov ali če kandidat v enem odstavku razvija različne podteme.
	1	♦ opis (glagoli v sedanjiku) podatki po smislu, npr.: kolesar, ukvarja se s cestnim kolesarstvom, član kranjske Save, mlad športnik, svetovni prvak, zlati maturant, ključje ga Mohor, vitek, nasmejan ...		1 točka za najmanj dva podatka
Vsebina	2	♦ oznaka (glagoli v sedanjiku) podatki po smislu, npr.: vztrajen, vzdržljiv, močan, dobro pripravljen, zna taktizirati na dirki, uspešen športnik in dijak, uspešno se spopada s težavami v življenju ...		2 točki za najmanj dva podatka 1 točka za en podatek
	3	♦ pripoved (glagoli v pretekliku) podatki po smislu, npr.: – rodil se je 19. oktobra 1994 v Podblici – zmagal je na svetovnem mladinskem prvenstvu (leta 2012) – zmagal je na svetovnem prvenstvu za mlajše člane do 23 let (leta 2013) – v letu 2013 je prebolel boreliozo – padel je na zimskem treningu – zbil ga je motorist – postal je zlati maturant		3 točke za najmanj tri podatke 2 točki za dva podatka 1 točka za en podatek

Jezična pravilnost in slogovna ustrežnost	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ jezikovna pravilnost ♦ prevladujoča objektivnost (primer neustreznosti: Zlati Matej se ukvarja ..., naslov: Cudežni deček) ♦ resničnost in smiselnost podatkov ♦ brez ponavljanja podatkov, besed ali besednih zvez ♦ brez zastranitvev (npr.: Njegova mama in oče sta nanj zelo ponosna. / Starši so mu vedno stali ob strani.) ♦ brez prvin uradnega pisma (npr.: nagovor, pozdrav, kraj in čas sporočanja, nagovarjanje naslovnika v prvi ali drugi osebi množine) 	3 napake = – 1 točka, do 0 točk
	2		<p>Za vsako vrsto slogovne neustreznosti odštejemo 1 točko, do 0 točk. Če je v besedilu več primerov subjektivnega izražanja, kandidat za slogovno ustrežnost besedila ne dobi nobene točke.</p> <p>Jezično pravilnost in slogovno ustrežnost vrednotimo samo, če je kandidat za vsebino dobil vsaj tri točke. Če je v besedilu manj kot 80 besed, lahko kandidat za jezično pravilnost in slogovno ustrežnost dobi največ 2 točki.</p>
Skupaj	12		

1. primer predstavitve

Svetovni prvak Matej Mohorič

Matej Mohorič se je rodil 19. oktobra 1994 v Podblici. Za kolesarstvo se je odločil pri dvanajstih letih. Je član kranjskega moštva Sava in tekmuje v disciplini cestno kolesarstvo.

V svoji kratki karieri je dosegel dve zlati kolajni. Prvo na svetovnem mladinskem prvenstvu leta 2012, drugo pa leto kasneje na svetovnem prvenstvu v Firencah. To je bil njegov prvi in zadnji nastop v konkurenci mlajših članov.

Mladi slovenski športnik je vztrajen in osebno močan tekmovalac. Čeprav je imel leta 2013 slabo sezono, ga bolezen, padec na treningu in nesreča z motoristom niso odvrgli od prizadevanja za doseg najvišjih športnih ciljev. Zelo uspešen je bil tudi na maturi, saj je postal zlati maturant.

2. primer predstavitve

Matej Mohorič - Mohor

Matej Mohorič, rojen 19. oktobra 1994 v Podblici, je vitek in kratkolas športnik. Prijatelji in znanci ga kličejo Mohor.

Je zelo uspešen cestni kolesar kranjske Save. Osvojil je že dve zlati medalji, in sicer na svetovnem mladinskem prvenstvu leta 2013 in na svetovnem prvenstvu za mlajše člane do 23 let leto kasneje. Na tej kolesarski dirki je dokazal, da ni samo fizično močan, ampak tudi taktično zrel tekmovalac. Ta 19-letni športnik je drzen, vztrajen in vedno stremi le k najboljšim rezultatom.

V letu 2013 je imel ponesrečeno sezono. Prebolel je boreliozo, padel na zimskem treningu, spomladi ga je zbil še motorist. Kljub vsem nesrečam je poleg zmage na svetovnem prvenstvu dosegel še uspeh na izobraževalnem področju – postal je zlati maturant.

IZPITNA POLA 2

1. Vodena interpretacija: Anton Ingolič, Delovni dan sestre Marje (odlomek), Samostojen za zmeraj

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Opredelitev odlomka glede na književno zvrst (Znanje in razumevanje)

Točke	Merila	Primer
2	Ni opredelitive. Opredelitev je napačna.	Odlomek je drama.
1	Zvrst je poimenovana.	Odlomek pripoveduje o obisku.
2	Zvrst je poimenovana, navedena je tudi značilnost zvrsti v odlomku.	Odlomek je epski, saj pripoveduje, v njem pa je zelo izrazit dialog, kar je značilnost dramatike.

Povzetek odlomka (Znanje in razumevanje)

Točke	Merila	Primer
4	Ni povzetka, ni obnove. Obnova odlomka z vsebinsko napako.	Moški se prepira z medicinsko sestro, ker ga hoče na silo odpeljati v dom in trdi, da bi mu bilo tam bolje. Naštevata mu različne prednosti, ki bi jih imel, on pa se s tem ne strinja. Pravi, da ne gre nikamor.
3	V povzetek niso vključeni vsi glavni motivi odlomka.	Sestra Marija govori Ketišu, da mu v domu ne bi bilo treba kuhati in prati, da bi imel boljše hrano in več družabnega življenja. Omeni mu, da bodo med drugimi podriji tudi njegovo barako in da bi se lahko kmalu preselili.
4	Povzetek odlomka brez vsebinske napake.	V slabo opremljeni, revni sobi se pogovarjata medicinska sestra in starejši moški. Ona urejuje prostor. Med tem želi moškega prepričati, da so njegovi življenjski pogoji slabi, in mu predlaga, da bi šel v dom. On pa misli drugače in se odhodu upira.

Razlaga Ketiševega življenjskega položaja (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Razlage ni. Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.	Ketiš je nekoč trdo delal, zdaj je osamljen in star, ne more več skrbeti zase. Zato mu želi sestra pomagati.
1	Razlaga je skopa/površna/nejasna. Parafraziran je ustrezen del odlomka.	Ketišev položaj je slab. Mož je že star in živi sam. Od dela je ves zgaran, saj je bil zidar. Sestra meni, da bi potreboval pomoč in družbo. Živi v baraki, v revno opremljeni in zanemarjeni sobi. Nekoč je bil zidar, težko je delal, za gostilniško hrano ni zaslužil dovolj. Zdaj je, kar hoče in kolikor hoče, kuha si sam. Ima svojo družbo, znance, s katerimi igra karte.
2	Razlaga je jasna, natančna.	Iz pogovora izvemo, da je bil Ketiš od svojega štirinajstega leta zidar in je opravljal težka fizična dela, zaslužil pa je zelo malo, zato je vedno skromno živel. Pri svojih več kot sedemdesetih letih prebiva sam v eni izmed barak, v skromnem prostoru, ki se zdi sestri Marji reven in zanemarjen. Ketiš je samostojen, sam poskrbi zase. Čeprav živi sam, ni osamljen, saj mu delajo družbo znanci.

Razlaga Ketiševega pogleda na življenjski položaj (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Razlage ni. Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.	Stari zidar ni zadovoljen s svojim življenjem, saj je moral vedno trdo delati.
1	Razlaga je skopa/površna/nejasna. Parafraziran je ustrezen del odlomka.	Ketiš je optimističen, nič mu ni težko. Z življenjem je zadovoljen, čeprav se sestri ne zdi urejeno. Ketiš misli, da sta pranje in kuhanje v primerjavi z zidarskim delom igračkane. Zadovoljen je, ker si kuha že od nekdaj sam in ker ima bolj domačo družbo, kot je po domovih.
2	Razlaga je jasna, natančna.	Sestra Marja meni, da je Ketišev življenjski položaj tako slab, da bi se moral mož preseliti iz barake v dom, njegov pogled pa je drugačen. Ona si predstavlja, da se muči s kuhanjem in pranjem, on pa ji pove, da je to v primerjavi z njegovim nekdanjim poklicnim delom čisto lahko. Bistveno se mu zdi, da se lahko prehranjuje po svoje in da je nasploh samostojen. Misli tudi, da je njegova družba znancev boljša, kot so tiste v domovih. Raje živi v baraki, kot da bi si v domu z nekom delil sobo.

Razlaga Ketiševega odzivanja na predloge (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Razlage ni. Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.	S sestro govori neprijazno, noče je poslušati, ker je preveč trmast.
1	Razlaga je skopa/površna/nejasna. Parafraziran je ustrezen del odlomka.	Z njo govori brez strahu, za vse ima odgovor. Nič mu ne more do živega, ker je utrjen in ve, kaj hoče. Ketiš je zavrnil sestrine besede, ko mu je govorila o kuhi in pranju, o družbi in podiranju barak ... Pri tem je bil zelo odločen.
2	Razlaga je jasna, natančna.	Ker je Ketiš prepričan v svoj prav, se na predloge sestre Marije odziva zelo jasno in odločno. Vse zavrne tako, da se sklicuje na svoje izkušnje in na svojo samostojnost. Nasprotuje ji in pri tem navaja svoje argumente. Tudi njena napoved, da bodo barake podri, ga ne vznemirijo, vsi sestrični poskusi so zaman.

Citirana poved (Predstavitvev dejstev in stališč)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Citata ni. Citat ni smiselno povezan z razlago.	»Tudi tu jo imam!«
1	Citat ni natančno v skladu z razlago, a je smiselno povezan z njo. Namesto citata je opisan primer.	»Jem, kar hočem in kolikor hočem!«
2	Citat je natančno v skladu z razlago.	»Že deseto leto živim tule in bom živel, dokler me ne odnesejo od tod.«

Povzetek ugotovitev (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Povzetka ni. Povzetek se ne nanaša na razlago, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).	
2	Povzetek se nanaša na razlago.	Ketišev in sestrin pogled na njegov življenjski položaj se torej razlikujeta. Zanj je ta položaj slab, zanj dober, ker ima dovolj samostojnosti. To hoče tudi ohraniti, zato Marja ne doseže svojega cilja.
(0 točk ali 2 točki.)		

Mnenje o Ketiševi odločitvi (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Mnenje ni izraženo. Mnenje je izraženo kot skopa trditev/ni povezano z odlomkom.	Odločil se je, kot se je lahko. Mislim, da je sledil svojim občutkom.
1	Mnenje je nejasno, nerazloženo.	Njegova odločitev je pravilna, ker lahko pri svojih letih še vse naredi sam in ker ima družbo, v kateri mu je lepo. Pravico ima, da živi samostojno in po svoje.
2	Mnenje je jasno, razloženo.	Zdi se mi, da se je odločil prav in da je v pogovoru z Marjo svojo odločitev dobro utemeljil. Sestrino doživljanje njegovega bivalnega prostora po moje ne more biti razlog, da bi šel v dom. Njej se zdi ta prostor zane-marjen, njemu pa očitno ne. Zanj je več kot dober. Strinjam se s Ketišem, najpomembneje je, da kljub starosti še vedno skrbi zase in da je zadovoljen s svojim življenjem. S tem je lahko zgled marsikateremu premožnemu človeku ali ljudem, ki niso nikoli doživeli hujših preizkušenj, pa so skoraj vedno nezadovoljni.

Presoja položaja ostarelega človeka v družbi (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Presoja ni izražena. Presoja je izražena kot skopa trditev/ni povezana z odlomkom.	Ostarel človek je breme družbi, a nekoč bomo vsi stari.
1	Presoja je nejasna, nerazložena/nakazana v primeru iz življenja.	Mnogi starejši ljudje so še zelo vitalni in optimistični. Prav ti bi se lahko največ ukvarjali s tistimi ostarelimi, ki so to izgubili. Družba ne ceni preteklega dela.
2	Presoja je jasna, razložena.	Položaj ostarelega človeka v družbi razumem kot njegovo materialno oz. finančno stanje in kot človeški odnos družbe do njega. Hudo je, da nekateri posamezniki, ki so vsa službena leta trdo delali, prejemajo tako nizke pokojnine, da ne morejo več dostojno živeti, medtem ko so nekateri druge višje od dobrih plač. Se huje pa je, da so mnogi ostareli zapuščeni, osamljeni, bolni ... Ni prav, da so take razlike v socialnem stanju, in ni humano, da si tisti starejši ljudje, ki so bolni, ne morejo privoščiti takih zdravil kot bogati. Družba je zgradila že veliko domov za ostarele, kar naj bi bil dokaz, da skrbi zanje, a si jih vsi ne morejo privoščiti. To je seveda krivično. Po mojem mnenju ni nič bolj boleče kot občutek nemoči in izločenosti – ne le v družbi, ampak tudi v lastni družini.

Utemeljitev presoje s primerom iz življenja (Predstavitvev dejstev in stališč)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Primer ni naveden. Naveden je primer, ki ne utemeljuje presoje.	Starejši ljudje uživajo sadove svojega dela in spoštovanje okolice.
1	Primer je samo imenovan/nakazan.	Ostareli ljudje živijo sami ali v družinah ali v domovih. Nekateri se družijo in si tako krajšajo čas, drugi so se umaknili iz družbe. Za nekatere skrbijo otroci, je pa tudi obratno.
2	Primer je opisan.	Naša sosedka je prijetna starejša gospa, upokojena trgovka. Mož ji je umrl že pred leti, otroci so se odselili. Živi sama v najemniškem stanovanju z majhno pokojnino. Da bi zmanjšala stroške, varčuje, kolikor je mogoče – pozimi si na primer ogreva samo eno sobo. Težave ima tudi z zdravjem. Odšla bi v dom ostarelih, a njena pokojnina je premajhna. Pravi, da bi v domu imela družbo, ki jo v svoji osamljenosti zelo pogreša. Otroci jo namreč redko obiščejo, pa še takrat so pri njej le malo časa.

Členitev besedila (Predstavitev dejstev in stališč)

Točke	Merila
2	
0	Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.
1	Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.
2	Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost, slogovna ustreznost

Točke	Merila
2	Slovnična pravilnost
2	Pravopisna pravilnost
2	Slogovna ustreznost

Za vse velja:

Točke	Merila
0	Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.
1	Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.
2	Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

Dodatna navodila:

- Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.
- Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.
- Če napiše manj kot 400 besed, lahko pri zgradbi doseže največ eno točko; če napiše manj kot 200 besed, lahko pri JPSU doseže največ tri točke.

2. Samostojna interpretacija: Marjan Rožanc, Pravljica (odlomek)

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Opredelitev odlomka glede na književno zvrst (Znanje in razumevanje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Ni opredelitive. Opredelitev je napačna.	Odlomek je iz pravljice.
1	Zvrst je poimenovana.	Odlomek je iz epskega besedila.
2	Zvrst je poimenovana, navedena je tudi značilnost zvrsti v odlomku.	Odlomek je iz epskega besedila, v njem pa je pomemben dvogovor, značilnost dramatične.

Povzetek odlomka (Znanje in razumevanje)

Točke	Merila	Primer
4		
0	Ni povzetka, ni obnove.	
1	Obnova odlomka z vsebinsko napako.	
2	Obnova odlomka brez vsebinske napake. Povzetek odlomka z vsebinsko napako.	Odlomek pripoveduje o skrivnostih moškega, ki se hoče odseliti od žene in vzeti s seboj tudi otroke. Žena nima nič proti. Ko ji mož očita, da Minke ni sprejela, mu odgovori, da je zanjo izvedela šele tri leta po poroki.
3	V povzetek niso vključeni vsi glavni motivi odlomka.	Moški govori ženi o svoji nezakonski hčeri – da je bogata in ga vabi k sebi. Pravi, da bo vzel s seboj tudi otroke, žena pa bo ostala sama. Očita ji, da Minke ni nikoli marala.
4	Povzetek odlomka brez vsebinske napake.	Pogovarjata se zakonca. Mož pravi, da odhaja k svoji nezakonski hčeri Minki, ker se mu bo pri njej bolje godilo. Omeni, da je bogata, da ji bo lahko pomagal pri obrtni dejavnosti in mu ne bo očitala, če bo kaj spil. Žena ne nasprotuje, tudi takrat ne, ko ji zagrozi, da bo s seboj vzel otroke. Na koncu odlomka izvedemo, da ji za Minko dolgo sploh ni povedal.

Prepoznavna – izbira problema/prvine (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
3	Problem ni izbran. Literarna prvina ni izbrana.	
0	Izbran je problem, ki je v odlomku samo nakazan. Izbrana je prvina, ki ni bistveno povezana z osrednjo prvino.	siromaštvo
1	Izbran je problem, ki je smiselno povezan z osrednjim problemom. Izbrana je prvina, ki je smiselno povezana z osrednjo prvino.	odnos med očetom in nezakonsko hčerjo / ženin odnos do moževe nezakonske hčere
2	Izbran je osrednji problem odlomka. Izbrana je osrednja prvina odlomka. (Upoštevamo tudi poimenovanje v naslovu.)	nerazumevanje in očitki med zakoncema

Razlaga izbranega problema/izbrane prvine (Razčlemba in razlaga)

Točke	Merila	Primer
3	Razlage ni. Razlaga je napačna, ne ustreza odlomku.	Nista se razumela, ker je on rad pil, ona pa je morala sama skrbeti za otroke. Zato tudi Minke ni marala.
0	Razlaga je skopa/površna/nejasna.	Mož in žena se ne razumeta, med njima ni več ljubezni in razumevanja, samo prepiri in očitki. To je vzrok za njuno ločitev.
1	Parafraziran je ustrezen del odlomka.	Drug drugemu očitata, kaj je kdo naredil narobe. Mož pravi, da nima več doma in da v zakonu ni živel, kot se spodobi. Ženo označi kot ukazovalno osebo, zameri ji, da za Minko tako nikdar ni hotela slišati. Žena mu izreče očitek, da niti ni vedela zanjo, ker ji ni povedal resnice, prej pa mu je očitala, če si je kaj privoščil.
2	Razlaga je jasna, natančna.	V odlomku je prikazano nerazumevanje med zakoncema. Njuna zveza je z leti obema prinesla nezadovoljstvo. To je tako veliko, da se hoče mož odseliti. Že na začetku odlomka vidimo, da so pomemben razlog za to ženini očitki in ukazovanje, sklepamo pa lahko, da tudi siromaštvo. Mož pričakuje, da bo pri bogati hčeri, ki ga vabi k sebi, nekaj zaslužil in si potem kaj privoščil. Ženo govorjenje o nezakonskem otroku, s katerim se mož hvali, seveda razjezi. Očitki pa niso samo enostranski, saj tudi mož ženi očita nekaj zelo pomembnega – da ni sprejela njegove hčere. Njun pogovor dokazuje, da so dolgotrajne medsebojne zamere pokvarile odnos.

Utemeljitev razlage z opisanim ali s citiranim primerom iz odlomka (Predstavitev dejstev in stališč)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Primer ni opisan. Citata ni. Citat ni smiselno povezan z razlago.	»Samo enkrat sem bil z njo.«
1	Opisani primer/citat ni natančno v skladu z razlago, a je smiselno povezan z njo. Navedenih je več citatov, med njimi je eden pravilen.	»Privoščil si boš kozarček vina, ne da bi ti kdo kaj očital.«
2	Opisani primer/citat je natančno v skladu z razlago.	»Potlej ne vem, komu boš ukazovala.« / »Za Minko tako nikdar nisi hotela slišati.« / »Svoj čas bi jo lahko vzela k sebi in bi bilo vse prav.« / »Povedal si mi čez tri leta. Če bi vedela takrat, ko sva se poročila, ne bi vzela niti tebe.«

Povzetek ugotovitev (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Povzetka ni. Povzetek se ne nanaša na razlago, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).	
2	Povzetek se nanaša na razlago.	Skratka, ob tem primeru je jasno, da nerazumevanje, zamere in očitki vodijo v razpad zakonske zveze. Ko se z leti nakopičijo, ni več spoštovanja in zaupanja, osnovnih pogojev za njen obstoj.
(0 točk ali 2 točki.)		

Mnenje o problemu/prvini v odlomku (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Mnenje ni izraženo. Mnenje je izraženo kot skopa trditev/ni povezano z odlomkom.	Njuno nerazumevanje se mi zdi razumljivo. Nihče od njiju se ni potrudil prislunhiti drugemu, vsak je le ukazoval in skrbel zase.

1	Mnenje je nejasno, nerazloženo.	Za nestrpnost in očitke sta kriva oba. Ženinino ukazovanje je gotovo slabo vplivalo na ostale člane družine, moževske skrivnosti pa so tudi prispevale svoje. Če bi vsak pri sebi priznal, da je ravnal narobe, bi se bolje razumela. Nedolžne žrtve so otroci.
2	Mnenje je jasno, razloženo.	Mislím, da je za takšen par res bolje, da se razide. Najbrž bi se moralo to zgoditi že prej. Mož se mi zdi nekoliko egoističen, saj se s hčerjo hvali šele zdaj, ko pričakuje od nje koristi. K nerazumevanju v zakonu je po mojem bistveno prispeval s tem, da ženi ni povedal resnice o svoji preteklosti. Seveda pa ima svoj delež tudi žena s svojo ukazovalnostjo in zavračanjem moževske nezakonske hčere. Medsebojne zamere bi lahko zakonca odpravila z iskrenimi pogovori, ne z očitki.

Mnenje o problemu/prvini na splošno (Sinteza in vrednotenje)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Mnenje ni izraženo. Mnenje je izraženo kot skopa trditev/ni povezano z odlomkom.	Očitki nikomur ne koristijo, ker dejanj iz preteklosti ni mogoče popraviti.
1	Mnenje je nejasno, nerazloženo/nakazano v primeru iz življenja.	Marsikdo raje živi sam kot v zakonski oz. partnerski zvezi, ker se boji nerazumevanja. Prepripi so sicer nekaj normalnega, saj ima vsak človek pravico do svojega mnenja, to pa je pogosto različno od drugih. Očitki pa že kažejo, da se dva nista znala pogovoriti.
2	Mnenje je jasno, razloženo.	Žalostno je, da ta par ni osamljen primer. Takih zakonov je več kot dobrih, po mojem mnenju zato, ker moške in žene kar nekako pozabijo, kaj so si obljubili ob poroki. Takrat so bili najbrž zaljubljeni in se niso zavedali, da zaljubljenost enkrat mine in da vsakdanje življenje v družini prinese mnoge težke preizkušnje. Če se ne ohranita ljubezen in medsebojna privlačnost, bi se moralo ohraniti vsaj spoštovanje. Mislím, da zakonca, ki se spoštujeta, laže drug pri drugem preneseta napake, zato si manj očitata in se bolj razumeta. Za vsako dobro zvezo se je treba potruditi, zato pa je tako redka in dragocena.

Utemeljitev mnenja s primerom iz lastnih izkušenj ali iz kakega drugega književnega besedila (Predstavitev dejstev in stališč)

Točke	Merila	Primer
2		
0	Primer ni naveden. Naveden je primer, ki ne utemeljuje mnenja.	Porok in drugih partnerskih zvez je vedno manj, ločitev pa vedno več. Mladi nimajo sredstev za vzdrževanje družine.

1	Primer je samo imenovan/nakazan.	Mnogi zakonci čez nekaj let živijo vsak po svoje. Nekateri svoje nezadovoljstvo in očitke izražajo, drugi pa ne. Nekega dne odidejo drugam, največkrat k novim partnerjem oz. partnerkam.
2	Primer je opisan.	Vsi sorodniki smo se čudili, ko sta se moja teta in njen mož po mnogih letih zakona razšla. Zdela sta se nam dober par, tudi otroke sta lepo vzgojila. A trudila sta se samo tako dolgo, dokler so bili otroci doma. Pred njimi se nista prepirala, pogovarjala sta se mirno, strpno, to smo videli tudi ob naših medsebojnih obiskih. Prava resnica nam je bila znana po ločitvi. Razkrila jo je teta, ko je povedala, da sta probleme zadrževala samo zase. Drug z drugim nista bila več zadovoljna, drug drugemu sta očitala premajhno pozornost. Ugotovila sta, da ju nič več ne povezuje.

Členitev besedila (Predstavitev dejstev in stališč)

Točke	Merila
2	
0	Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.
1	Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.
2	Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost, slogovna ustreznost

Točke	Merila
2	Slovnična pravilnost
2	Pravopisna pravilnost
2	Slogovna ustreznost

Točke	Merila
0	Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.
1	Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.
2	Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

Za vse velja:

Dodatna navodila:

- Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.
- Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.
- Če napiše manj kot 400 besed, lahko pri zgradbi doseže največ eno točko; če napiše manj kot 200 besed, lahko pri JPSU doseže največ tri točke.
- Za izviren naslov samostojne interpretacije prištejemo skupnemu seštevku točk eno točko do največjega možnega števila (30).